

af væsentlig Betydning, af sin Fader erholdt Kost, Husly, Klæder og de fornødne Lommepege, maatte, uanset at han ikke havde forbundet sig til Tjeneste hos sin Fader for noget bestemt Lidsrum eller mod visse forud bestemte Vælfser, betragtes som staaende i Tjenesteforhold til sin Fader og derfor ikke valgberettiget til Folkethinget. I samme Retning gaa to Domme fra Sunds-Gudme Herreders Gjæsteret. Ved en Dom fra Bester Flakkebjerg Herreds Gjæsteret af 27de April f. A. er derimod en Arbeidsmand, som for Sogneraadet havde fremlagt Attest fra en Aftægtsenke om, at han for lang tro Tjeneste havde faaet Tilfagn om frit Ophold hos hende, uden at han dog nu tjente hende, kjendt berettiget til at optages paa Valglisten. — Der har ikke blot gjort sig forskellige Anskuelser gjældende hos de forskellige Domstole med Hensyn til Sagens Realitet, men ogsaa om, hvem Bevisbyrden i slige Tilfælde paahviler. Saaledes udtaler den omtalte Dom fra Arts-Skipning Herreders Gjæsteret, at „Vidjet for, at Citanten staar i privat Tjenesteforhold, efter Sagens Natur maa paahvile det indstævnte Sogneraad“, hvorimod det i en Dom fra Bester Flakkebjerg Herreds Gjæsteret af 22de Juni f. A. hedder: „Medens det nu vistnok i Almindelighed er rigtigt, at den, der godtgjør at opfylde de positive Betingelser for Valgret, maa erkjendes som Velger, uden at der tillige af ham kan forlanges noget ligefremt Bevis for, at ikke nogen af de negative Betingelser mangler, kan det dog ikke antages, at den Bevisbyrde, som herefter maa paalægges Kommunalbestyrelsen, naar den paastaar, at et privat Tjenesteforhold er tilstede, skulde have det Omfang, som Citanten har villet gjøre gjældende. Sagens Natur synes tværtimod at tilsiige, at hvad den kommunale Bestyrelse maa godtgjøre, er et faktisk Forhold, der efter sin almindelige Bestaafenhed fremtræder som et Tjenesteforhold, medens det derefter maa være den Paagjældendes Sag at oplyse saadanne særegne Omstændigheder, hvor efter Forholdet dog er et andet, end man efter dets ydre Bestaafenhed skulde antage.“ Af de øvrige Domme, som ere komne til Udvalgets Kundskab, og navnlig den omtalte Viborg Overretsdøm, fremgaar ikke saa tydelig Domstolenes Anskuelse om, hvem Bevisbyrden i slige Tilfælde paahviler.

Det maa saaledes erkjendes, at der baade fra Kommuneraadene og fra Domstolenes Side finder en Uligged Sted i disse Tilfældes Behandling, og denne Uligged søger det foreliggende Lovforslag at have ved nærmere at bestemme, hvilke Personer der kunne betragtes som staaende i privat Tjenesteforhold.

Udvalget maa nu være enig med Forslagsstilleren i, at det er urigtigt at hensejre den Art Forhold, hvorom ovenfor er talt, til „privat Tjenesteforhold“. Denne Anskuelse har ogsaa baade Folkethinget og Indenrigsministeriet ved-

kjendt sig. Folkethinget har gjentagne Gange godkjendt Valg, som vare faldne paa „Gaardbestyrere“ eller ligestillede Personer, og Indenrigsministeriet har i September 1869 paa en Forespørgjel fra den nuværende Folkethingmand for Præstø Amts 2den Valgkreds svaret: „at Spørgsmaalet (om hans Valgbarhed til Folkethinget) ikke henhører under Ministeriets Afgjørelse, men at Ministeriet for sit Vedkommende ikke skjønner, at det Forhold, hvori han efter det Oplyste staar til sin Fader ved at hjælpe ham med Gaardens Drift mod som Vederlag at faae Andel i Gaardens Udbytte, kan betragtes som privat Tjenesteforhold, og at det nævnte Forhold saaledes ikke antages at kunne ophæve hans Valgbarhed.“ Da Valgbarheds- og Valgrets-Betingelserne i denne Henseende falde sammen, har det her Anførte ogsaa Anvendelse paa Spørgsmaalet om Valgret.

Derimod kan Udvalget kun med visse Undringer tilkræve den Definition, som i Lovforslaget gives af „privat Tjenesteforhold“. Ved Bedømmelsen af, hvad der henhører herunder, maa det vistnok for det Første statueres, at Forholdet maa bero paa en Overenskomst. Dog behøver en saadan strengt taget ikke, saaledes som det er forudsat i Lovforslaget, at være „udtrykkelig“; en stillkende Overenskomst kan lige saa lidt i dette som i noget andet Forhold anses for udelukket, om der end kun sjelden vil være Grund til at forudsætte dens Tilstedeværelse. Naar der fremdeles i Lovforslaget er brugt det Udtryk: „er traadt i en Andens Tjeneste“, saa vil efter Udvalgets Mening Forholdet blive betegnet nøagtigere, naar man i Stedet derfor siger: „har stillet sine Kræfter til en Andens Naadighed“, hvad enten nu Vedkommende har gjort dette i Almindelighed eller for en bestemt Virksomhed; derved adskilles privat Tjenesteforhold dels fra Affordarbejde og deslige, dels fra saadant Forhold, hvor Vedkommende ikke kan siges at have stillet „sine Kræfter“, men kun en mindre væsentlig Del af disse til en Andens Naadighed. Endvidere maa der spørges, om den Overenskomst, hvorpaa Forholdet beror, er indgaaet eller maa betragtes som gjældende for længere Tid, i hvilken Henseende Lyndeloven af 10de Mai 1854 § 10 giver en ogsaa med den almindelige Opfattelse stemmende Rettesnor for, hvad der er at betragte som privat Tjenesteforhold*); herved adskilles dette fra Dagleie, Ugearbejde og anden forbigaaende Tjeneste, som en Mand kan paatage sig for en anden. Endelig udkræves til privat Tjenesteforhold, at Overenskomsten enten fastsætter eller i alt Fald

*) „En Overenskomst om Tjeneste for kortere Tid end 1 Maaned, uden at Forlangelse, naar Dagsleie indlæses, skal indtræde, henregnes ikke til Tjenestekontrakter.“